

Громадська Думка

ПЕРЕДПЛАТА:

(Ціна 1. прим. в таборі 3 ф.)
„ „ поза таб. 4 ф.)
На місяць в таборі . . . 25 ф.
„ „ поза таб. 30 ф.
На 3 місяці в таборі . . . 75 ф.
„ „ поза таб. 90 ф.)

ЧАСОПИСЬ ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ у ВЕЦЛЯРІ.

ВИХОДИТЬ ЩО ЧЕТВЕРГА Й ЩО НЕДІЛІ.

Видає „Видавниче Товариство імени Б. Грінченка“.

АДРЕСА:

Ukrainischer
Unterrichts-Ausschuss
Lagerzeitung
in Wetzlar.

Ч. 27. (74).

Четвер, 3. травня 1917.

Рік III.

Мандат Президентів Союзу Визволення України добродієві Олександрові Скорописові—Йолтуховському.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА в таборі ВЕЦЛЯР, який налічує чотирнадцять тисяч полонених УКРАЇНЦІВ, на загальних зборах 30/17 квітня року 1917 в числі дев'ятьдесять шести присутніх під той час в таборі своїх членів ОДНОГОЛОСНО УХВАЛИЛА видати на руки свого представника Президента Союзу Визволення України Олександра Скорописа-Йолтуховського, який їде від полонених Українців до Росії, слідуєчий МАНДАТ, однозвучний з Раштатським:

На підставі пунктів домагань, підписаних членами УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ, остання поручає Президентів Союзу Визволення України Скорописові-Йолтуховському ЗАСТУПАТИ перед Московським Правительством, Всеросійським Установчим Зібранням і де то буде вимагати УКРАЇНСЬКА справа наші НАЦІОНАЛЬНІ і ПОЛІТИЧНІ інтереси згідно з політичною зрілістю нашої громади, котра ДОМАГАЄТЬ СЯ, аби доля УКРАЇНИ ні в яким разі не була рішена загальним Установчим Зібранням, а лишень УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ, як національне й політичне життя, а також відношення до російської і других держав МУСИТЬ бути вирішено УКРАЇНСЬКИМИ УСТАНОВЧИМИ ЗБОРАМИ, скликаними на підставі загального, рівного, тайного і безпосереднього голосування.

Вибори мають бути переведені на території, заселеній українським народом.

УКРАЇНСЬКІ УСТАНОВЧІ ЗБОРИ мають відбутися в нашій столиці КІЇВІ. МАНДАТ сей доручають Збори Української Громади підписати Генеральній Старшині, вибраним вже послам до Народньої Ради (Парляменту) і зарядам усіх організацій.

Вецляр, 3. травня 1917.

Італійська часопись „Коррієра деля Сера“ подала відомість з Петрограду, що в міністра війни Гучкова була депутація від війська з представниками поневолених народів, в тім числі й Українців, котрі домагалися створення національних корпусів війська, окремих від Великоросів. Тепер знову маємо вістку, що Гучков згодився на утворення двох чисто українських військових бригад.

Таким чином перший ступінь до націоналізації війська вже зроблено. Але певно Гучкову тяжко було погодитися з виставленими до нього домаганнями, бо він сам являється яскравим представником тих російських верств, які ніколи не мали великої охоти давати недержавним націям багато прав і завжди підтримували політику винародовлення, ведену старим правительством, лише не згоджувалися з занадто грубими формами, в яких та політика провадилася.

І раз Гучков тепер признав право на створення українського національного війська, то, очевидно, його змусило до того положення.

Ясно, що домагання депутатів були не їх особистими домаганнями, а підпиралися широкими верствами народу. Тільки так можна пояснити зичливість Гучкова до Українців.

Чи инчим народам, крім Поляків, щось в цім напрямі обцяно, поки що не маємо докладних вістей.

Стремління народів Росії мати своє національне військо виправдовується невідкличними потребами, передовсім потребою до коріння виплюндрувати старий лад, необхідністю захищати себе від винародовлення (асиміляції) й konieczністю мати наготові всі національні сили вкупі для одностайного й успішного ведення національної боротьби, яка тепер мусить повстати.

Виступ з цим домаганням вказує на високий рівень політичної свідомости недержавних народів і на їх почуття власної гідности. Кожний народ старається зараз же використати оголошені знесення всіх національних обмежень і стати на рівний ступінь з державним народом.

Тому домагається насамперед вшанування його мови й надання їй значіння мови урядової у всіх урядах, а також і у війську. Для цього ж треба поділити військо по національностям.

Дуже важна причина стремління недержавних національностей до поділу війська на національні групи заховується в страшному, руйнуючому впливі, який робить на мало свідомі маси чуже військо, а надто військо російське.

Урядова російська мова, дисципліна, основана на безумовнім послуху, коли воля навіть старшого унтера являється законом, а воля й думка рядового салдата цілковито вбивається, обов'язок бути лише „істинно-руським“ і обміювання та обплывування всього, що не є „істинно-руським“ видивали так на несвідомих „інородців“, що вони починали думати, що бути „істинно-руським“ в річ дійсно висока й чогось варту, а все инче, хоч воно й своє, треба відкидати й забувати. От вони й починали „переробляти“ себе й в результаті виходили покаліченими духово людьми, котрі часто становилися ворогами свого народу. Вишукувати для цього доказів не потрібно, бо маємо таку силу покручів і перевертнів, зроблених салдаччиною, а не чим инчим, що справа цілком ясна. Іменно салдаччина була наймогутнішим засобом правительственої політики винародовлення. Таким засобом при науючій і свідомій своїх інтересів більшости мішане військо лишатеметься й надалі.

Тому, щоби позбавити себе від шкідливих асиміляційних впливів, які має мішане військо, кожний менший народ мусить мати окреме національне військо.

Але найважливіша причина, яка змушує кожний народ до-

магати свого національного війська, міститься в тім положенні, яке зараз створилося.

Новий лад ще не заведено, становище всіх народів не усталене й щоби його забезпечити, потрібно ще багато зусиль. Хоч і оголошено знесення національних обмежень, але це зовсім не усуває національної боротьби, лише дає змогу кожній національності розвинути найбільші сили. Бачимо, наприклад, в Австрії, де національні свободи забезпечені конституцією, що там національна боротьба дуже гостра. Так само й у Росії, а особливо в цей момент, коли кожний народ мусить сам виконувати свою долю й відбирати від сильніших те, що в його загарбано. Для того, щоби міцно стояти на сторожі власних інтересів, необхідно змобілізувати як найбільші сили. Між тим сили кожного народу розсіяно, бо найбільше здатних до політичної боротьби людей забрано до війська й перемішано поміж иншими. Порозкидувані по ріжних військових відділах Українці, чи Грузини, чи Поляки, чи хто инчий, — не можуть гарно поразуміти ся зі своїми людьми, нарадитись над своїми справами й через те не можуть одностайно виступати. При таких умовах сила народу ослаблена й більшість, виступаючи свідомо, завжди буде паном положення та зробить все в

державі так, як захоче. Значить необхідно для успішного одстоювання інтересів, щоби всі національні сили кожного народу були зібрані разом.

Це зрозуміли салдати й тому виставили домагання поділу війська на національні групи.

Як би ці домагання здійснили ся, то це був би дуже великий успіх для всіх недержавних народів, в тім числі й для нас, Українців.

Опіраючись на наше військо, ми могли б тоді найлегше досягнути те, що нашому народові потрібне і, якби нам хто ставав на перешкоді, то ми змусили б його зійти з нашої дороги.

Тому ми вітаємо наших салдатів і підпираємо їх в змаганнях поставити своє українське військо!

Тубенець.

(Полонений Демян Пленко в листі з лазарету просив Стічну Управу вислати йому в Члоче Товариство, висловлюючи бажання вмерти очолюючим. Принятий 6. березня в „Тч“, він 21. березня помер).

Заграла трубка, і живий майдан.
Гляжу в вікно: немов густий туман
Розвіяв ся, підняв ся і нараз
Явивсь якийсь давно минулий час...
Темно-голубі жупани, шапки
Смушаві—що се? Наші козаки?
Чому ж шабелі нема у них і
рушниця?

Тільки відвага горда бє з їх лиця.
Ступають пишно, ніби їх отсе
Сам Сагайдачний під Хотин веде,
Або Богдан покликав у походи
Гень на Кореунь, на славі Жовті
Води!

Щей трубка грає, щей лунає спів,
Йй-Богу, ніби за давних тих часів!
Ніби не Лян тут, а Дніпро і Деона,
І не полон, а мрія ожива чудесна,—
Твоя сердечна, задумовна мрія,
Яку ти здавна у душі леляв,
Мов скарб безцінний...

—Гей, ви, добрі люди!

Колиб здорове, колиб сильні груди,
А не полон, шпиталь і не могила...
Та що казати—підтяти в мене крила!
Ніби той птах я. Другі відлітають,
Мене ж самого на шляху лишавють,
Бо не долину...

Браття! Нім сконаю,

Одну лиш просьбу, одну просьбу
маю...

Впишіть мене у третій курінь Стіч:
Най по козацьки гляну смерті в
вічі!
Най я на той світ прийду не з
полону,
А ніби гень з понад Дніпра, з
над Дону,
Ніби до дому вертаю з походу,
З кріавих боїв за добро народу!
Най маю шапку козацьку при
собі,
А може легше буде мені в гробі
Чужім лежати. Може хоч при-
сниться ся.

Що Дніпро вільний в наше море
леть ся...

Віленко.

РЕВОЛЮЦІЯ В РОСІЇ й МИР.

Український конгрес у Київі.

Усі заграничні часописи подають таку телеграму з Петрограду: Київ, 20 квітня. Український національний конгрес у Київі заявив єдинозгідним рішенням за утворенням федеративної республіки в Росії, підкреслюючи повну автономію (самоуправу) України.

Рішення українського конгресу.

Зі Штокгольму наспіла телеграма 27. квітня: Як доносить „Русское Слово“, ухвалив український конгрес в Київі слідуячу резолюцію:

На основі історичної традиції постановляє конгрес, що тільки національно-територіальна автономія забезпечує права українського народу. Автономія буде достаточо забезпечена через утворення республіканської спілки держав (федерацію).

„Конгрес покінчив ся отже невдачою стремління цілковитого відірвання від Росії—нише з радістю „Русское Слово“.—Та ся „невдача“ обяснює ся насильством нового „республіканського“ правительства, як про се доносить поки що коротенька вістка.

Утворення українського війська.

Міністер війни Гучков згодив ся на утворення двох чисто українських бригад.—Се буде основа до нашої самостійної армії.

Український полк.

В Київі відбувся гряд зібрання Українців-офіцерів, салдат, юнкерів, військових лікарів і військових чиновників. Ухвалено, незалежно від регулярної армії, сформувати із добровольців і осіб свободних од військової служби особний український полк усіх родів оружжя. („Реч“).

Українські соціалісти за миром.

Українські соціалісти домагають ся негайного отворення мирових переговорів за посередництвом представників міжнародного пролетаріату.

Як віднесеть ся до ухвал Українського конгресу тимчасове правительство.

Українським відноручникам зі всіх партій і організацій зложив президент міністрів ки. Львов задалегідь таку заяву іменем правительства:

Тимчасове правительство не буде гаїти ся признати форму правління, ухвалену національним конгресом, о скільки Українці ограничують ся тільки домаганням національної автономії, а не будуть стремити до відірвання від Росії Утворить ся тим робом виділ, (міністерська рада) для національних українських інтересів, як співрада кабінету, і покличеть ся українського державного канцлера. Так заявив князь Львов іменем правительства. Поживем—побачим!

Українська мова—новою державою.

На основі розпорядку правительства признано українську мову рівнорядною з російською на території України.

Грецько-католицька (уні-яцька) віра признана в Росії терпимою.

На основі розпорядку правительства признано грецько-католицьку (уні-яцьку) віру терпимою, значить ся рівноуправненою з православною вірою в Росії. Всіх священників і осіб, що перетягали на силу в Галичині населення на православну віру, має поставити ся негайно перед воєнний суд.

Українці жадають арештовання графа Бобринського.

З Берна наспіла вістка: Українці, як рівнорядні горожане російської держави, вислали наказ тимчасовому правительству негайного арештовання бувшого намісника Галичини гр. Бобринського й повороту силою загранич ним Українців на донос підкуплених Росією елементів. Не дурно появило ся в часописі „День“ таке слово про господарку російську в австрійській Україні, на яку звертає увагу аж тепер увесь світ: Між багатьма тяжкими злочинцями старого режиму ми забули про банду політичних мародерів, які йшли слідом нашої побідної армії під проводом гр. Бобринського і архієпископа Евалогія до Галичини, Буковини, переслідували суворолюдність та обрабували її. Не треба дивувати ся, коли населення прихильно привітало зпочатку наші військо, а потім—під вражінням злочину сеї банди—провожало відходячі відтіля військо зовсім з иншим почуттям. Сором покриває лице кожного чесного Росіянина, як читаєть ся про сей факт доконаного злочину, який допустила цензура опублікувати. Мусить бути іменована слідча комісія, яка негайно переведе дослід в зайнятих землях Галичини й Буковини і подасть данні на втрати невинно потерпілих осіб, щоби можна зібрати головні точки обжалування винних. Кара мусить бути примірна і суворая для ратовання чести російського народу, який немає нічого спільного з негідними виродками.

Покликання Українців до управи на Україні.

Письменник учитель Стещенко є іменований інспектором шкільного Київського округу; професор торговельної академії Д. Дорошенко іменований на місце скіншого губернатора, яко співуправитель предсідателя київського земства ки. Курякина; письменник С. Ефремов іменований начальником цензури. До управи київського земства покликано: Г. Сидоренка, В. Прокоповича, Н. Пожарського, А. Сербиненка і Й. Волошиновського.

Творення українських організацій.

Центральний український кооперативний комітет скликає Загальний Український зїзд на 27. березня ст. ст.

Педагогічне красве товариство на зборах, зложених з 1000 осіб заявляло ся за автономію України.

Українські артисти скликають зїзд делегатів від артистів українських труп.

Утворила ся Головна студенська Рада міста Київа, і скликає на по-

ловину квітня зїзд представників студеньких громад.

Утворило ся товариство „Діточий дім“, яке має зайняти ся організацією дітчого саду для дітей від 4 літ.

Для 24 березня ст. ст. відбуло ся зібрання ініціативної групи українських робітників для переведення організації українських робітників. Того самого дня відбули ся збори українських інженерів і техніків.

Київські священники під проводом єпископа чернігівського Никодима вибрали делегатів до Центральної Української Ради, протосвєрен Шаравського, св. Ходзицького і Чернявського.

Автономія Бесарабії.

Штокгольмські часописи доносять: В Кишеневі утворив ся бесарабський національний союз Румунів, щоби домагати ся автономії для румунської людности в Бесарабії.

Маніфест міністра війни Гучкова з приводу розрухів.

Часопис „Коррієра делла Сера“ пише далі таке: Рух серед армії становить одну з головних проблем (питань). Новий маніфест міністра війни згадує про останні масові демонстрації серед армії. Часопис англійська „Daily News“ пише, що у всіх полуднівно-західних губерніях—Бесарабії, Поділлі, Волині, розкинуло велике число прокламацій з Галичини. Агітатори, здебільшого в уніформах, ходять в село від села, щоби підбурити селян. Не тяжко догадати ся, що за фронтом можуть повстати розрухи, як буде далі вести ся ця пропаганда, і се може відбити ся на цілім війську, що стоїть на фронті. Салдати покинули окопи й пішли до дому на вість про поділ землі. Рух прибирає щораз більші розміри й має заіспокоючий характер.

У маніфесті міністра війни визнаєть ся робітників відбувати роботу й відступити від домагання восьмигодинної праці. Причиною нездорових відносин є не тільки вина робітників, але й недостача сирих матеріалів, передовсім вугля. З того виходить ясно, що вплив сих проявів буде некорисний для війни.

Селянські бунти в Росії за землю.

Англійська часопис „Daily News“ сповіщає з Петрограду: Як сподівали ся, так і стало ся: революція винесла земельне питання на світ божий. Утворила ся комісія для засобів поживи, яка робить, що може, щоби привести селян до розуму, що земельне питання є неуправильне (неунормоване), поки не зберуть ся установчі збори. Та селяне стоять за се, що вони самі будуть порядкувати сею справою. Салдати, що повернули до дому за відпусткою, або без відпустки, розширили вісти про революцію і підбурюють селян проти поміщиків. В Саратовській губернії виганяють селяне робітників панських і кажуть, що вони самі хочуть зяїти землю. Але нема у них настільки збіжжя. Селяне рубають ліси поміщицькі. В тамбовській губернії оточують селяне доми поміщиків, і вони мусять підписати грамоту, що зрікають ся своєї землі. В Бесарабії плюндрують селяне помістя й економі

багатої родини Гагаріна. Належати побоювати ся зменшення хліба через отей поділ на півдні Росії, не включаючи Поділля й Волині, де члє засіву давно насів. Тимчасове правительство видало поклик до народу, що хліб є одинокє спасеннє Росії. Всюди в краю відбувають ся селянські збори й жадають поділу землі. Вони домагають ся, щоби уся земля, якої самі помішники не можуть обробити, негайно перейшла в тимчасове уживаннє селян, щоби жінки, яких чоловіки стоять на фронті, дістали землю даром, а решта мають платити за неї малий чинш. який означить місцева комісія. Всюди вороже сгановище займають вони супроти помішників. На зборах селянських в Одесі заявив один салдат, що Жиди від тепер будуть приятелями і братами селян. На се згодили ся збори одноголосно і записали „Христос воскрес!“

Настрій серед російської армії.

Серед російської армії зростає туга за миром. Потворили ся серед кожного корпусу осібні відділи, які дають свій голос, як думку армії, до відомої головному комітетові робітників і салдатів. Всі осуджують ролю Англії, що вона жене Росію у пропасть, і жадають супроти Англії рішучого поступовання. Ненависть до англійських офіцерів зростає серед самого війська, до вони обняли догляд. Нарікають на лихий харч, який погіршив ся через недостачу дозову й замішаннє в краю. Серед війська, яке живо інтересуєть ся політичними подіями, ширять ся неймовірні вісти.

Соціалістичний мировий конгрес.

В половині мая збираєть ся соціалістичний мировий конгрес у Штокгольмі.

Голандське міжнародне соціалістичне бюро розіслало соціалістам всіх країв запрошення. Чи всі фракції будуть допущені правительством до сього конгресу—ще не рішено. Сподівають ся, що й Англія під натиском Росії доставить паспортів трем своїм делегатам англійських соціалістів і дозволить їм їхати до Штокгольму. Голандські соціалісти дивлять ся дуже рожево: вони віщують, що ще сього року збиратимуть збіжє з поля салдати, що вернуть з війни. Говорять, що Росія проголосить завішення зброї супроти осередніх держав, якби вони хотіли відступити від своїх завоєвничих плянів. Дуже велику вагу кладуть на участь двох американських соціалістів у штокгольмському конгресі.

Міністри нової Росії зрікли ся платити.

Телеграфічна агенція в Петрограді доносить, що Терещенко, міністер фінансів, і Гучков, міністер війни, зрікли ся своєї міністерської платні.

Поворот сибірських засланихців.

Недавно вернула до столиці Брешко-Брешковська, бабуся російської революції, яка пробувала на заслання 35 років.

Привітав її міністер Керенський. „Вірження Педомости“ подають, що

в Сибірі находить ся найменше 100.000 політичних в'язнів, які не могли вернути ізза труднощів в транспорті.

Неспокій у Фінляндії.

У Фінляндії утворило ся правительство, зложене в національного міністерства, в яке увійшли соціалісти, молоді-Фінляндці і старо-Фінляндці. Сенат відбуває свої наради.

Дня 24. квітня прийшли такі вісти зі Штокгольму: Майже сотня осіб, здебільшого робітники, змушували купців на базарі в Гельсінфорсі знизити ціни, грозили їм дрючками, пістолями й ножами. Поліції не було. Тоді виступили російські салдати з оружжєм в руках і змусили купців до уступки. Деякі пішли до уряду і стали до розмови з сенаторами з оружжєм в руках. На се заявив у четвер заступник председателя сенату Токої генерал губернаторові, що Фінляндці не годять ся, щоби російське військо вмішувало ся у внутрішні відносини Фінляндії.

Святкування 1. мая н. ст. в Росії.

Робітничі партії порішили святкувати день 1. мая нового стилю. Всі фабрики будуть сього дня замкнені, а щоби праця не терпіла націм, постановили робити неділю перед 1. мая.

Українська делегація в премер-міністра кн. Г. Є. Львова.

Кн. Г. Є. Львов прийняв українську делегацію в складі представників петроградських відділів „Союз українських Поступовців“, організованих українських студентів, робітників і салдатів Петрограду. Делегація, що складала ся з А. П. Лотоцького, М. А. Корчинського, М. А. Славинського, студента Чечеля, члена Ради салдатських і робітничих депутатів, Т. Гайдара й Лободи—предклала записку з домаганням тих практичних потреб, виконаннє яких є необхідним до скликання Установчих Зборів.

Потреби, на думку делегації, такі: призначеннє в українські губернії людей, знайомих в краєм і його мовою, призначеннє губернських українських комітетів і заведеннє при Тимчасовому Правительстві окремого комісара для українських справ.

По окремих галузям управи поставлено було такі домагання: негайно перевести в практику і діловодство судових установ українську мову, допустити українську мову в народні й середні школи, аукраїнізувати учительські школи й відкрити нові з програмами, відповідними до місцевих потреб і т. в.

Як результат розмов з премер-міністром, заснована „Українська національна Рада в Петрограді“ для допомоги правительству в справі переведення в життя українських національних домагань. До Ради ввійшли, крім делегації, представники всіх українських політичних, громадських і культурно-просвітних організацій Петрограду.

В члени комітета вибрано: А. Лотоцького—голова, М. Корчинський—товариш голови, члени: Г. Годоскович, М. Славинський, П. Стебницький (секретар), кандидати: П. Зайцев і Ф. Слюсаренко.

Провізоричне Правительство України.

Франкфуртська часопись „Генераль-Анцайгер“ з дня 30. квітня с. р. ч. 100 пише такє:

Після однозгідних звідомлень кийвських часописей прибрали стремління до самостійности на Україні такі розміри, що се в Петрограді викликало велике затрівоженнє. Національний конвент України (конгрес) вибрав осібний Комітет, який проголошено Тимчасовим Правительством України.

Випрацьовано проект системи політичного правління й вибрано канцлера держави. На чолі конвенту стоїть львівський професор Гарасевич (чи Грушевський? Ред.).

На 1. мая ст. ст. скликано Установчі Збори до Київа, які мають заявити са за правосильність постанови конгресу.

Російське тимчасове правительство веде переговори з Комітетом Національного Конгресу і стараєть ся відвести Україну від розриву з Росією—грозою німецької небезпеки (?). Та переговори не довели й досі до ніякого висліду.

ВІЙНА.

(Другий великий наступ Англії під Арра).

Через останні три дні підняли на ново Англії великий наступ під Арра на фронті 30 км. з великою силою. Вони приготували його по обох сторонах Скарп і йшли збитими дівізіями. Та цей наступ вповні не удав ся. Потерпіли великі втрати мимо великої підпомогі артилерії, подібно як колись Росіяне, які не мали при своїх наступах такої помочи. На південь від Скарпу підняли тричі великий наступ та й тут не мали щастя. Так після трох днів великого огню вони стоять, де стояли, а друга велика битва під Арра скінчила ся повною невдачою. Полонені Шотландці говорять, що Англіїці мали намір тим наступом проломити лінію за всяку ціну.

За попередніх десять днів офен-

зивя, після вислову лорда Силзона, випустила артилерія англійська не менше як 4 мільони стрілів (зарядів). Та Німці відержали цей наступ мимо такої ливни великої стрільнини.

На східній фронті нема ніяких боїв, тільки час-від-часу з обох сторін стріляє артилерія на південь від Рига, на схід від Золочева, над Золотою Липою коло Путна і над Серетом.

Колоний шеф французької армії Лякроа виляє в „Times“, що організація і дисципліна німецького війська дає можливість найзавзятішого опору. Потреба антантові великої сили й повної офензивы на всіх фронтах, щоби бути паном положення.

Вісти з Росії й зі світа.

Англія страшить Росію Японією.

Зі Штокгольму доносять: Англіїці агітують серед соціалістів проти окремого мира ріжними способами. То говорять їм, що Росія неспосібна буде по заключенню мира удержати внутрішній порядок, то грозять Росії нападом Японії. І хоч туга за миром у Росії велика, але зростає тривога навіть серед найбільшого окруження Чхеїдзе, що по заключенню мира негайно на ослаблену Росію кинеть ся Японія.

От якого страхополоха винайшла Англія на Росію! Та чи довго його буде нарід боляти ся?!

Болгарський король зрікаєть ся землі.

Болгарський король Фердинанд заявив в промові до салдатів, що по війні уведеть ся загальне право голосовання й він зрікаєть ся всіх коронних маєтків, які мають бути розділені, як нагорода, між хліборобів. Те саме заявили більші аласники землі в Болгарії.

МИТРОПОЛИТ ГР. А. ШЕНТИЦЬКИЙ В ПЕТРОГРАДІ.

Дня 13. квітня приїхав Митрополит гр. Шентницький, голова грецько-католицької церкви, з Суздаля до Петрограду. Його привітали на залізничній станції іменем Українців проф. універс. Могилінський, Славинський і письменник Лотоцький; іменем Литовців—Левкайтис, іменем Поляків—єпископ Ценляк, імен. Білорусів—Стебницький. На слідком простуди в дорозі до Петрограду митрополит задержався в столиці Росії на кілька тижнів, як хорий. Митрополит користується цілковитою свободою. Випущено його на приказ головнокомандуючого ген. Алексєєва.

ВІДКРИТТЯ ПЕРШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ В КИЇВІ.

У Києві 19. березня ст. ст., відбуло ся врочисте відкриття першої української гімназії. Після привітань діти виконали: „Ще не вмерла України“ і „Гей, не дивуйте!“

Свято закінчилося посланням привітних телеграм до міністра народної освіти А. А. Мануйлова і председателя Державної Думи М. В. Родзянка.

В гімназію приймають хлопців і дівчат.

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ВЕЧІР.

18. березня ст. ст., в Петрограді відбувся Шевченківський вечір, відкритий через революційні події. Місцеві (петербурзькі) Українці в перший раз згадували свого батька

Тараса вільно. Вечір мав дуже вродливий характер; і на сцені і серед публіки відчувался великий ентузіазм (захоплення). Самий вигляд естради відповідав настрою наших днів. Замість царського натрета красувалися революційні й національні прапори, якими прикрашено було погруддя сінця України. Вечір почався з запізненням: ждали на митрополита Шентницького, появу якого зустріли „Славою.“ Вечір почався, як і звичайно, „Заповітом“, що вперше виконано було без пропусків. Солистами виступали артисти тугеншніх театрів: Слатина, Петренко, Коваленко, Большаков, Качановський. Жук прочитав віршамі біографію Шевченка. Ураливі декламивав вірші Шевченка. „Реч.“

КРИЗА КАБІНЕТУ В АВСТРІЇ.

Минулого тиждня повстала криза кабінету Кляма Мартініча в Австрії, про яку пише „Нейф Фрас Прессе“: Тому, що переведення автономії Галичини (на користь Поляків) і чесько-німецька згода в дорозі розпорядку відсунена, трох міністрів подали ся до дімисії. Причина лежить в галицьких відокремленню. Той дуже тяжкий проєкт повстав і був накинутий без попереднього обдумання і зрілості. Принципіальні зміни або зміну фронту в політиці не ваято під розвагу. Сю кризу полагоджено тим, що обидва німецькі міністри увійшли назад до кабінету, а міністер, Поляк Бобжинський, уступив.

З таборового життя.

По незалежним від Редакції причинам ч. 25. „Громадської Думки“ розіслано з запізненням і тому замість звичайного ч. 26. (меділя) вийшов Летючий Листок „Громадської Думки“ з телеграфами.

Редакція.

— **Справа підписів.** В ці дні Комісія Генеральної Старшини перевіряє й підраховує всі підписи на наказі т. Скорописові, які зібрані в таборі й на командах і які надіслані поштою. Про висліди буде подано в скорому часі.

— **Українське правосл. цер. Брацтво ім. св. Кирила й Методія.** 22. квітня управа брацтва відбула засідання. Ухвалено подякувати тим товаришам, що не забувають наше брацтво і присилають жертви. Брацтво щиро дякує за жертви на окрасу церкви і прохає не забувати й на далі нашого брацтва, котре має показати людям, що церква повинна бути народною; а не царською, поліційною управою. С.ов.

— „Січ“ 26. квітня с. р. відбули ся звичайні сходи Т-ва „Січ“, при досить великому під цей час числі січовиків, іменно, понад 180 душ (більшість на роботах).

Прийнято до Січі нових членів 43, із яких 3 мешкає на робітничих командах, а всього налічується тепер членів 444. Одному з товаришів відмовлено в прийняттю до Т-ва.

При прийняттю т. Ч-кого виникла невелика дискусія з приводу того, що сей товариш, будучи свідомим Українцем і приймаючи участь в просвітній роботі, до сього часу не зголошував ся до Січі; але при голосуванні більшість був прийнятий.

Також при прийняттю т. М-кого виникла жвава дискусія, тому, що товариш по походженню не Українець; деякі т. т. підносили, що Січ є

наша національна організація і не Українцям тут не місто, на що Січовий Отаман відповів, що в Січі до сього часу налічується вже два „імороді“—Німець і Поляк, тому нема причин для відмовлення в прийняттю т. М. до Січі, після чого т. М. більшістю був прийнятий.

Крім того обговорені були важніші біжучі справи.

Список К.

— **Театр.** Заходом М-Драмат-т-ва імені Миколи Лисенка в неділю 29. квітня виставлено другий раз на нашій сцені комедію в 5 діях І. Тобілевича „Розумний і Дурень.“

Песа пройшла не дуже добре. Т. т. артисти видно мало звертають уваги на вивчення своїх ролей. Це було дуже помітно: робили ся великі паузи, а декотрі прямо зупиняли ся.

Гарно справив ся з ролею Зінка—т. Б-ко. Він дійсно зрозумів свою ролю й виконав її так, як того вимагає сама песа. Ролю Марти т. Д-р виконав гарно. З ролями: Окуна—т. П-ко, Данила—т. Б-ев і Михайла—т. С-кий справлялися досить добре. Т. П-ський ролю Марьян провів середньо. Помічало ся багато похибок, алеж не мало було у нього й гарної гри. З ролюю аблакката т. Д-кий справив ся кенсько. Дуже мало в ньому було подібного до справжнього аблакката. Взагалі ця роля ні в якій разі йому не підходила.

Т. З-ко ролю Лейби виконав дуже кепсько. Він зовсім не зрозумів того, що автор хотів показати цією ролею. Він думав, що автор вставив цю ролю лиш для того, щоб нею насмішити глядачів. А між тим Жид в пєсі виводить ся не для глузування і сміху, а для зрозуміння поважного боку життя.

Тов. П-ць Одарка зовсім не знав своєї ролі. Хлопець, Окунів наймит, провів свою ролю слабо. Інші т. т. виконали свої ролі задовольняючо.

Юрко.

†

25. квітня с. р. відбув ся похорон помершого січовика Андрія Митренка.

Провожали помершого товариша: Отаманна Старшина, січовики в січових одягах, в числі 80 чоловік, і інваліди, серед яких покійник в останній часі проживав.

Також провозжали покійника церковний таборовий хор і духова орхестра.

На гроб були положені вінки від Т-ва „Січ“, від т. т. січовиків, від інвалідів і від командатури.

Покійник походив із селян чернягівської губернії, з с. Мутіна, вмер на 27 році життя, від водянки; лишив по собі жінку з дочкою.

Земля йому пером!

Жертви.

На волинські школи.

Від співробітників „Громадської Думки“ як не одібраний гонорар за місяць березень:

- Січовик А-к—40 ф., Біленко—1 м. 08 ф., Б-к—32 ф., Беззабайка—1 м. 30 ф., Безсильний—28 ф., Волинник—1 м. 50 ф., Гулийбіда—60 ф., Губченко—1 м. 54 ф., І. Г.—34 ф., В. Г.—6 м. 36 ф., Деревій—60 ф., Денисенко Андрій—4 м. 28 ф., Донець—1 м. 54 ф., Жолудь—58 ф., Зубченко—2 м. 24 ф., І пин І м. 70 ф., Каракуля—70 ф., С. К-ий—1 м., М. Касичук—1 м. 48 ф., С. У. М.—30 ф., Подоляк—4 м. 80 ф., П—5 м. 66 ф., Придорожній—84 ф., Рибалка—1 м. 89 ф., Слухач—14 ф., Січовик—32 ф., П. С.—1 м. 52 ф., Свій—2 м. 08 ф., І. С-нов—38 ф., Троянда—1 м. 06 ф.

Разом . . . 46 мар. 83 фен.

Переписка Редакції:

Ком. № 10806. Часопис послано.

„ № 2479. Часопис послано.

„ № 12106, т. т. М-к і Г-й. Гроші одержано. Календар, переносити часопис послано.

Breifenbach, № 10033, т. П. Н-н. Календар і часопис послано.

Ком. № 7899. Гроші одержано. Часопис послано.

Ком. Naunstadt. Часопис на квітень вислали.

Ком. № 2024. Гроші одержано. Книжки вислали.

Ком. № 1962, т. Дубині. Гроші одержано. Часопис вислали.

Ком. № 10902. Календар і часопис вислали ся.

Ком. Udenhain. Часопис послано ся.

„ № 2781. Часопис послано ся т. Нечитайло. Гроші 1 м. 15 ф. одержано. Кобзар, календар і часопис послано ся.

Ком. Venetbach, № 1629, т. О-к. Гроші одержано. Календар, переносити часопис послано ся.

Ком. № 2514. Гроші одержано. Буквар і папір послано ся.

Ком. Hofheim, № 2750. Брошури й часопис „Громадська Думка“ послано ся.

Ком. Laasche № 2022. Часопис послано ся.

Ком. Ehrinshausen, № 2160. Гроші одержано. Часопис послано ся.

„ № 2562, т. Стюба. Буквар послано ся.

Ком. № 2273, № 1297, № 2070, № 2113. Часопис послано ся.

Ком. Hübinger, № 10188, т. Г. Лахтандер. Декламатор „Розвага“ вам вислали.

Ком. № 2751, т. Прудка. Часопис послано ся.

Оповістка.

Конференції мужів довіря будуть відбуватися ся щодня від 10 год.

Наука німецької мови відбуватися ся буде чотири рази на тиждень, в часі, як уможвлять ся учні з учителем.

Підписів на мандат т. Скорописові зібрано 4144, за виїмком уневажнених. Крім того підписи щей досі надходять з команд.

Українські картки.

Хто хоче мати дуже гарні кольорові (з фарби) картки-листівки українського художника А. Ждахи, спішіть з замовленнями в редакцію.

Це є малюнки з нотами до слідуєчих історичних пісень:

1. „Ой, не гаразд, запорожці, не гаразд вчинили“.
2. „Ой, у полі, ой, у полі тай у Бариншолі“.
3. „У діброві чорна галка“.
4. „Засвістали козаченки в поход з полуночі“.
5. „Стогне вітер вільний в полі“.
6. „Гей, не дивуйте, добрі люди!“.
7. „Ой, не світи, місяченьку!“.
8. „Ой, запив козак, запив“.
9. „За Сибіром сонце сходить, хлопці не зівайте“.
10. „Ой, не знав козак, ой, да не знав Супрун“.

Ціна: одна картка коштує 10 ф. серія (10 карт.) . . . 75 ф.

Командатурою дозволено ці картки
посилати до дому.

Адреса редакції: Wetzlar. Unterrichts-Ausschuss. Lagerzeitung.

З друкарні „Союза Визволення України“ в таборі Вецлар.